KÓPIA

Združenie domových samospráv (EIA/SEA)

Od: Združenie domových samospráv (EIA/SEA) <eia@samospravydomov.org>
Odoslané: pondelok, 7. augusta 2023 9:12
Komu: oszp.RS@minv.sk
Kópia: 'Vlado Žúbor'; 'Mikuláš Janovský'; zds-mailing-list@googlegroups.com; tkac.jan@gmail.com; 'Michal Hargas'; 'Dusan Bukovan'
Predmet: VYJADRENIE V PROCESE EIA K ZÁMERU „Winkelmann Building + Industry výrobný závod pre zásobníky vody v Rimavskej Sobote“

VYJADRENIE V PROCESE EIA K ZÁMERU „WINKELMANN BUILDING + INDUSTRY VÝROBNÝ ZÁVOD PRE ZÁSOBNÍKY VODY V RIMAVSKEJ SOBOTE“

Združeniu domových samospráv vyplýva v zmysle §24 ods.2 zákona EIA č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie postavenie dotknutej verejnosti pri posudzovaní vplyvov na životné prostredie a postavenie účastníka následných povoľovacích konaní. Predkladáme Stanovy Združenia domových samospráv: https://online.fliphtml5.com/txsmk/xtdt/, výpis z registra občianskych združení MV SR: https://ives.minv.sk/rmno/detail?id=7hBEUOI3nhVqv7v56IrqvrxmDXCpt3nJ9NDcV62g3KF8WvfhvcBt0qZVTPjMKk19 a potvrdenie o pridelení IČO: https://online.fliphtml5.com/txsmk/ahnt/.

Pre elektronickú komunikáciu používajte mail: *eia@samospravydomov.org*
Pre písomný styk použite elektronickú schránku Združenia domových samospráv na ÚPVS slovensko.sk.

0) Podľa prieskumu Denníka N (https://e.dennikn.sk/2911528/) verejnosť veľmi silno podporuje ekologické a klimatické ciele, ale veľmi nerozumie odbornej stránke a spôsobom, akými si ich môže realizovať. **Žiadame teda úrad aby zabezpečil práva verejnosti v súlade s Aarhuským dohovorom (**https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2006/43/20060204**), Smernicou o EIA (**https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/LSU/?uri=celex:32011L0092**) a zákonom o posudzovaní vplyvov na životné prostredie č.24/2006 Z.z. (**https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2006/24/20211101.html**) a v zmysle §3 ods.2 správneho poriadku verejnosť poučil o tom, akým spôsobom si má v konaní uplatňovať svoje práva a povinnosti efektívnym spôsobom; v odôvodnení rozhodnutia žiadame uviesť, ako tieto práva verejnosti v konaní úrad realizoval.**

Čo sa týka konzultácií a oboznamovania s informáciami o životnom prostredí, je potrebné upozorniť na recepčnú normu §66 zákona EIA, ktorým sa v plnom rozsahu prebrali ustanovenia Smernice o EIA, čím sa stala záväznou aj pre slovenské úrady. V praxi je preto potrebné používať normy slovenského práva (§3 ods.6 správneho poriadku, §24 ods.1 písm.i zákona EIA a §63 zákona EIA) tak, aby sa nimi naplnili aj ustanovenia čl.6a násl. Smernice o EIA ohľadne konzultácií a prístupe verejnosti k informáciám o životnom prostredí ako aj čl.4 a čl.5 Aarhuského dohovoru. Aplikačná prax slovenských úradov v tomto smere je vo všeobecnosti nedostatočná a spôsobuje potrebu riešenia súdnym dialógom v rámci správnych žalôb, ktorými sa verejnosť domáha eurokonformného výkladu a aplikácie práva životného prostredia.

Osobitne je potrebné upozorniť na novelizáciu druhej vety §24 ods.2 zákona EIA, ktorá verejnosť v procese EIA neoslabuje (ako si mnohí nesprávne interpretujú) **ale ju posilňuje**; súčasne mení charakter verejnosti z „obyčajného účastníka“ na plnohodnotnú verejnosť, ktorá v zmysle systematiky slovenskej legislatívy plní vecnú úlohu iniciácie odbornej diskusie v environmentálnej oblasti ale plní aj kontrolnú funkciu práce projektantov a súčasne neštátnu kontrolu zákonnosti rozhodovania úradov. **Z materiálnych následkov tejto novely je potrebné obzvlášť zdôrazniť skutočnosť, že všetky otázky životného prostredia a zmierňujúcich opatrení musia byť vyriešené už v procese EIA a nie je možné ich prenášať na ďalšie stupne projektovej prípravy**, čo je v rozpore s doterajšou aplikačnou praxou, ktorá však už nie je ďalej možná. Ďalšie stupne projektovej prípravy majú „už len“ stavebno-technicky navrhnúť a zrealizovať riešenia, o ktorých sa definitívne rozhodne v procese EIA.

Na tomto mieste musíme skonštatovať, že všeobecná štátna správa ochrany prírody a krajiny konajúca podľa

Číslo spisu	Por.č.záznamu	Číslo záznamu	Typ záznamu	Forma originálu
OU-RS-OSZP-2023/014316	008	0043138/2023	Externý doručený záznam	hodnoverná elektronická

KÓPIA

zákona o ochrane prírody a krajiny č.543/2002 Z.z. je vysoko kvalifikovaná, odborná a koná na prospech prírody a v súčinnosti s verejnosťou, ktorá sa prihlási do konaní; obdobne to platí aj pre integrované konania SIŽP podľa zákona o integrovanom povoľovaní č.39/2013 Z.z.. To však neplatí pre úrady posudzovania vplyvov na životné prostredie, ktoré sú ich presným opakom. Obdobne to platí aj pre MŽP SR – odbor ochrany a prírody a krajiny je vysoko kvalifikovaný a má na prvom mieste verejný záujem ochrany životného prostredia. To už neplatí pre odbor posudzovania vplyvov na životné prostredie. Na úrovni okresov si to vieme vysvetliť jedine rozporom špecializovanej štátnej správy, ktorá sa zameriava na životné prostredie a všeobecné okresné úrady, ktoré z prirodzenosti veci by mali riešiť „jednoduché“ správne konania a nie tak komplexnú interdiscipilnárnu agendu ako je posudzovanie vplyvov na životné prostredie, čo prirodzene vo všeobecnosti vedie k nízkej kvalite týchto konaní.

Samostatnou oblasťou je nepriateľské nastavenie úradov voči verejnosti, čo je chronickým problémom Slovenska, ktoré už v minulosti viedlo k infridgementu voči Slovenskej republike za nedostatočnú participáciu verejnosti do procesov EIA a následných povoľovacích konaní; táto situácia sa v posledných rokoch ešte zhoršovala.

Čo sa týka príčin takéhoto postupu štátnych orgánov v oblasti EIA, máme za to, že sa jedná o dôsledok diskreditačnej a diskriminačnej antikampane bývalého ministra hospodárstva a podriadenia sa tejto kampani bývalého ministra životného prostredia, čo sa stalo aj predmetom našej sťažnosti na Európsku komisiu (https://online.fliphtml5.com/txsmk/qnvb/ a https://online.fliphtml5.com/txsmk/owxv/). Svojim politickým pôsobením priamo pôsobil proti čl.3 Aarhuského dohovoru a Smernici o EIA, lebo s ňou osobne politicky nesúhlasil a snažil sa o iné usporiadanie spoločenských vzťahov pri posudzovaní vplyvov na životné prostredíe a to konkrétne tak, aby ekologické spolky a osobitne žalobca boli vnímaný negatívne a ich činnosť ako zneužívanie práva.

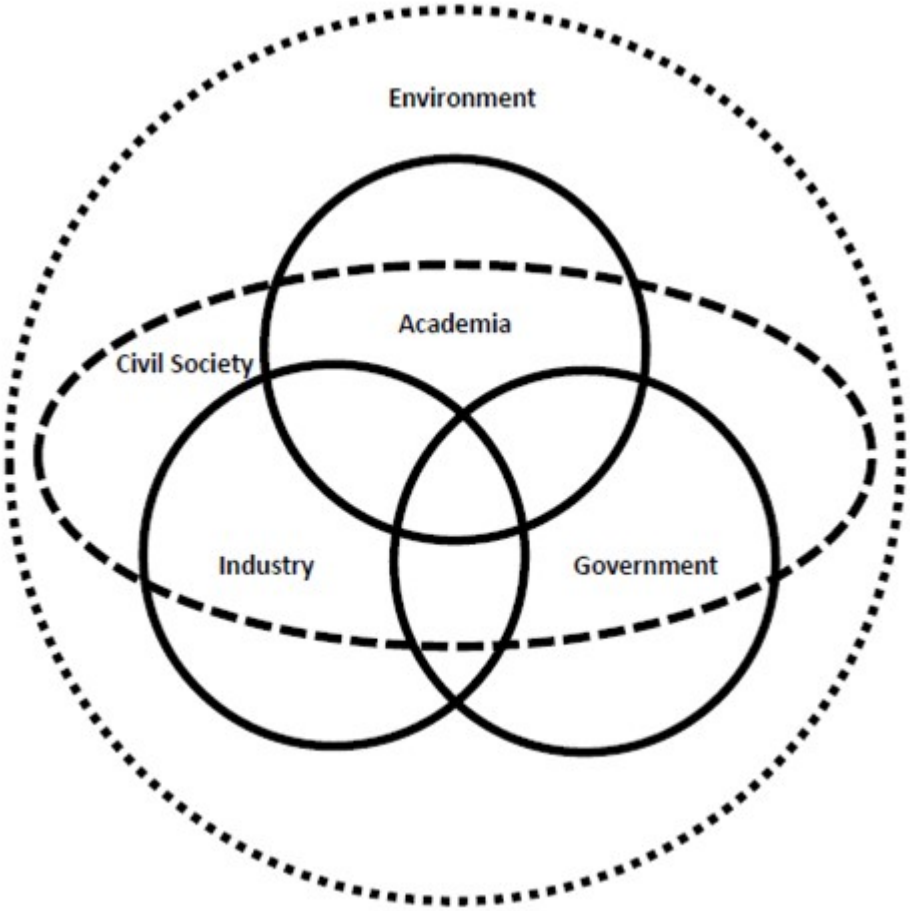
Trestné oznámenie zneužil aj na priame pôsobenie na MŽP SR, keďže šéfom odboru EIA bola v čase rozhodovania Mgr. Michaela Seifertová, presedníčka a štatutár OZ Triblavina, proti ktorému chcel Richard Sulík zasiahnuť, pokiaľ by jeho konanie voči ZDS nemalo dostatočný odstrašujúci účinok. Máme za to, že presne to sa stalo. Úradníci MŽP SR, ktorý sú spriaznený s viacerými ochranármi sa tomuto politickému vydieraniu prispôsobili, prijali politický naratív Richarda Sulíka, prispôsobili mu spôsob výkonu verejnej funkcie a tak už z podstaty rozhodovalo s politickou predpojatosťou resp. s vedomím, že aktuálna parlamentná politická väčšina si želá, aby verejnosť nemohla presadzovať svoje práva a záujmy euro konformným a efektívnym spôsobom a tomuto v podstate politickému zadaniu sa úradníci ministerstva snažia vyhovieť.

Takýmto spôsobom bola zdeformovaná činnosť úradníkov ako aj celkové vnímanie postavenia verejnosti a jej úloh, ako aj úlohy a postavenie úradníkov. Podľahli politickému pôsobeniu MH SR v tom smere, aby konanie orgánov EIA sa podriaďovalo záujmom navrhovateľov a nie záujmom životného prostredia, čo je v rozpore s európskym právom (rozsudok SDE C-416/10: https://www.slov-lex.sk/sudny-dvor-eu/-/sdeu-ecli/ECLI-EU-C-2013-8) a súčasne, aby verejnosť bola na tomto základe procesne diskriminovaná s následkom nedostatočnej ochrany životného prostredia.
Samostatnú oblasť predstavujú územné samosprávy, ktoré miesto toho, aby boli zástupcami ľudí, ktorých na územno-samosprávnom princípe združujú, sami seba vnímajú stále viac ako niekdajšie MNV, nie ako komunitu a spolok ľudí obývajúcich isté územie, o ktoré sa spoločne majú starať.

Bez zmien vo vnímaní spoločnosti, štátu, samospráv a investorov sa nikam nepohneme; staré modely fungovania musia nahradiť moderné a zákonom predpokladané. Ide o praktickú aplikáciu quintuple helix modelu (https://en.wikipedia.org/wiki/Quadruple_and_quintuple_innovation_helix_framework), ktorý je základným kameňom zelenej agendy EÚ ako jej základná „kompetenčná“ metodika. Schématicky jeho fungovanie opisujú nasledovné diagramy: prvý z hľadiska „kompetenčného“, druhý z hľadiska funkčného vymedzenia (ten uvádzame až v ďalšom bode vyjadrenia):

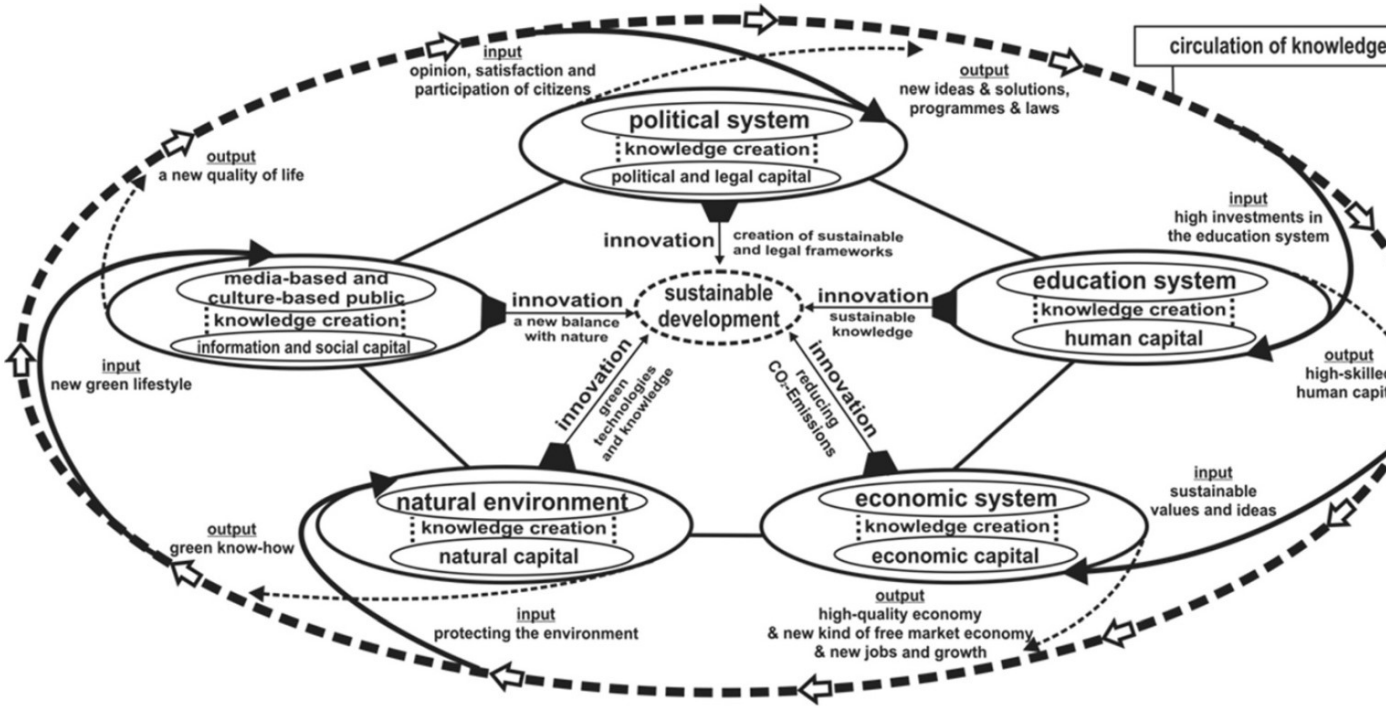
Číslo spisu OU-RS-OSZP-2023/014316 | Por.č.záznamu 008 | Číslo záznamu 0043138/2023 | Typ záznamu Externý doručený záznam | Forma originálu hodnoverná elektronická

KÓPIA

V centre – spoločnom prieniku sa stretávajú snahy a úsilie vlády a mestských administratív (government), podnikateľov a investorov (Industry) ako aj odbornej verejnosti a vzdelávacích inštitúcií, vedeckých inštitúcií (Academy) a občianskeho sektora (Civil Society). Všetci pôsobia v životnom prostredí (Environment), ktoré sa už nevníma len ako prírodné prostredie (čo je prekonaný koncept) ale aj ak ako sociálne prostredie, ekonomické prostredie, politické a spoločenské prostredie, kultúrne prostredie a ich súhra.

V procesnom znázornení ide o nikdy sa nekončiacu špirálu vzájomného ovplyvňovania sa uvedených aktérov spolupôsobiacich tak, aby sa „človek staral o vlastnú krajinu resp. mesto/dedinu“:

KÓPIA

Ak sa budeme všetci správať, ako sme naznačili vyššie, vytvoríme podmienky k udržateľnému rozvoju nielen v územnom či ekologickom slova zmysle ale aj v ekonomickom, sociálnom a hospodárskom slova zmysle. Nie je to prejavom autokratickej snahy ZDS a jeho predsedu vnútiť svoj pohľad na svet, je to snahou o implementáciou oficiálneho modelu fungovania Európskej únie, ktorý sa uplatňuje ako metodika napríklad pri každom vyhodnocovaní projektov financovaných z prostriedkov EÚ.

Dôvodom slabého čerpania je – okrem iného – nedostatočná zapojenosť občianskeho sektora (na Slovensku sme boli svedkami inštitucionálneho boja proti ZDS ako jedného z významných ekologických hráčov, čo tiež značne podkopalo snahy Slovenska o čerpanie – nemôžete ako krajina tvrdiť, že plníte kritériá z balíka obnovy keď štát prostredníctvom ministra hospodárstva bojuje a snaží sa obmedziť významného ekologického aktivistu a nemôžete očakávať čerpanie ani keď legislatívne zhoršíte prostredie pre aktivity občanov v procesoch EIA).To sa ako domino efekt prenáša na fungovanie celej spoločnosti a slabú konkurencie schopnosť podnikateľského prostredia v celoeurópskom meradle. Obdobne sa to týka súkromného financovania, kde banky majú síce vlastné ale analogické tzv. ESG modely hodnotenia financovania projektov.

Upozorňujeme na čl.3 Aarhuského dohovoru a povinnosť štátnych orgánov činnosť verejnosti uľahčovať a zároveň aj vysvetľovať. **Žiadame, aby úrad naplnil svoju povinnosť, ktorú má v danom konaní naplniť v mene Slovenskej republiky podľa čl.3 ods.2 až ods.4 Aarhuského dohovoru.**

Zároveň žiadame, aby vzhľadom na §66 zákona EIA úrad aplikoval priamo Smernicu o EIA, uplatňoval tzv. Eurokonformný výklad práva a právnych predpisov a rozhodoval v úzkej (a nielen formálnej) súčinnosti s verejnosťou, ktorú reprezentuje v danom konaní aj ZDS.

1) Bohužiaľ, Spôsob získania investície Winkelmann je a navždy bude čiernou škvrnou na tvári budovania moderného slovenského hospodárstva. **Taká veľká škaredá škvrna, že za okolností, ako bola presadená, ju na Slovensku nechceme, lebo predstavuje ohrozenie konkurencieschopnosti a férovej súťaže ostatných hráčov na trhu**. Tým sa zmaže aj deklarovaný účel podpory zaostalých regiónov, kedy hospodárske úžitky z tejto investície nebudú väčšie ako škody spôsobené krivením pravidiel a trhu.

Nejde pri tom o chvíľkovú deformáciu spojenú s výnimočným obdobím; ide o nové prerazenie dna, ktoré je netolerovateľné. **Je príkladom systémového korupčného budovania hospodárstva (**v zmysle korupcie definovanej OECD ako kupčenie s vplyvom ako opozitum k osobnej integrite: https://www.oecd.org/gov/ethics/integrity-recommendation-SVK.pdf**). Štát nevie presadiť slušným, korektným a zákonným spôsobom svoje ciele, tak začne podvádzať.** Za vlád SMERu v jednotlivých prípadoch, od roku 2020 to povýšil na systémovú politiku. Keď to prešlo raz, spravíme z toho štandard a staviame na získaných skúsenostiach žiaľ len v negatívnom. Nejde pri tom len o podvodné správanie v Rimavskej Sobote; svojim spôsobom podvodné správanie aplikuje aj pri VOLVO v Košiciach. Podvodné triky, ktoré sa štát a jeho MH Invest naučil pri príprave Jaguaru v Nitre používa a rozširuje aj na Východe. **Sme proti tomu, takýmto spôsobom sa regionálne rozdiely nevyrovnávajú a takýmto spôsobom sa konkurencieschopné hospodárstvo nebuduje; takýmto spôsobom sa získavajú len krátkodobé výhody pri politickom a obchodnom presadení projektu; iné výhody z toho nikomu neplynú.**

Na strane vlády ide o populistickú politiku, kedy neschopnosť tvoriť a neschopnosť vytvárať verejné politiky je nahradené kupčením s vplyvom – vláda podporí daný projekt a pokriví pravidlá hospodárskej súťaže, legislatívnej tvorby ako aj právneho štátu a rovnosti pred zákonom výmenou za spoločné mediálne výstupy s predstaviteľmi investora – označuje sa to za „vyhlásenie strategickej investície“.

Žiadame vysvetliť v čom presne spočíva „strategickosť“ daného zámeru? V čom je iný a významnejší než iné industriálne projekty, napr. projekty Vaillant v Senici (https://www.enviroportal.sk/sk/eia/detail/vaillant-heat-pump-world-senica), či Hoval v Trstenej (https://www.enviroportal.sk/sk/eia/detail/vyrobno-skladovacia-hala-hoval-tepelne-cerpadla-eplant-), ktoré sa pohybujú v rovnakej priemyselnej oblasti výroby tepelných čerpadiel? Prečo Vaillant alebo Hoval nemali potrebu kriviť pravidlá ale Winkelmann ju má? Nevedel by presadiť investíciu za dodržiavania pravidiel? Ako k tomu prídu všetci slušní podnikatelia, ktorí nemajúpolitické krytie a nie sú ani veľkoinvestiční hráči? Alebo ide o také „strategické“ rozhodovanie, aké robili komunistický plánovači za normalizácie a škodlivý výsledok ich „strategického plánovania“ dnes vidíme v podobe poškodeného hodposárstva a veľkých environmentálnych škodách.

Číslo spisu OU-RS-OSZP-2023/014316 | Por.č.záznamu 008 | Číslo záznamu 0043138/2023 | Typ záznamu Externý doručený záznam | Forma originálu hodnoverná elektronická

KÓPIA

Alebo je strategickosť len v tom, že Winkelmann (na rozdiel napr. od Bosch Industries, ktorý radšej odišiel do Miškolca) bol ochotný urobiť tlačovku s Richardom Sulíkom, ktorý „ju mal na udičke“ (https://www.startitup.sk/na-slovensko-mieri-novy-investor-nemecka-firma-prinesie-vytvori-stovky-pracovnych-miest/**),pokračovala v tom Hegerova vláda (**https://www.noviny.sk/ekonomika/785898-nemecka-firma-planuje-v-rimavskej-sobote-investovat-miliony-eur**) a napokon aj nová vláda, údajne odborníkov, v tom pokračuje (**https://www.rimava.sk/spravy-z-regionu/foto-video-predstavitelia-vlady-a-investor-winkelmann-v-rimavskej-sobote-podpisali-memorandum-o-spolupraci/**) a tak takéto spôsoby legitimizuje (**https://www.economy.gov.sk/top/prvy-investor-v-priemyselnom-parku-v-rimavskej-sobote-realitou-vlada-sr-podpisala-investicnu-zmluvu-s-nemeckou-spolocnostou-winkelmann**)?** V Rimavskej Sobote sa v priebehu troch rokov, čo sa o tomto parku rozpráva hovorilo už o troch významných investoroch okrem Winkelmannu, pričom každý z nich mal priniesť investíciu rádovo v niekoľko stámiliónoch. Aj tu je možné demonštrovať škodlivosť takéhoto prístupu – ak by sa postupovalo štandardne – nemali by sme len jednu investíciu ale hneď štyri vo výške blížiacej sa jednej miliarde eur. **Aj priamo na príklade štátneho priemyselného parku v Rimavskej Sobote je vidno, že prístup, ktorý zvolil štát je v skutočnosti škodlivý a už teraz sme v mínuse cca 600 mil€ v dôsledku nezrealizovaných investícií, ktoré by sa tu zrejme umiestnili za slušných a štandardných pravidiel**. Taktiež demonštruje, že populizmus v kombinácii s alibizmom a amaterizmom je nákazlivé a podľahnú mu aj iní ministri, ktorý sa „nemusia“ s pôvodcom (napr. exminister Hirman mal animózny postoj k Sulíkovi) či sú neutrálny (Dpvuhan je profesionál, ale aj tak podľahol ministerskému personálu, ktorí tvoria stále aj Sulíkovi ľudia, čo sa týka MH Invest).

Ide o zmarenú investíciu Bosch (https://www.ta3.com/clanok/244283/bosch-na-slovensku-zamestna-styritisic-udi-spolocnost-chce-vyrabat-elektromotory) ktorá napriek oznámeniu investície potichučky odišla do Miškolca. Ide aj o drevársku firmu Ziegler (https://sobotnik.sk/2022/11/rimavska-sobota-statny-priemyselny-park-investor-ziegler/), v orgánoch ktorej figuroval Sulíkov bývalý spolužiak a ktorá vzbudila odpor celého drevospracujúceho priemyslu na Slovensku (čo ukazuje, že nie každá investícia je hospodársky výhodná a prínosná). Napokon medzi starších záujemcov patrí aj Sewon ECS, subdodávateľ KIA motors či viacero ďalších firiem, ktoré napokon uprednostnili priemyselný park v Kechneci na Slovensko-Maďarských hraniciach. Strategický park Rimavská Sobota sa delí na štyri kvadranty, z toho vyplýva, že ak by sa príprava strategického parku diala štandardne ako v celej vyspelej Európe, tak by sme dnes už mali zaplnený celý priemyselný park – a mali by sme odstránené aj ďalšie problémy, ktoré identifikujeme v ďalšom texte – napr. spracovanie zámeru celého parku s poznaním kumulatívnych a synergických vplyvov a nie obchádzanie zákona tzv. salámovou metódou, ale aj spracovaný zastavovací plán a poznali by sme aj priestorové usporiadanie územia. Len v dôsledku amaterizmu a nepoctivosti štátu a jeho nominantov toto splnené nie je s dopadmi aj na schvaľovací proces.

V čom presne spočíva verejný záujem tohto projektu overeného osvedčením MH SR o strategickej investícii č. 121727/2023-4270-318203 zo dňa 17.07.2023? ZDS tvrdí, že ide iba o formálne predstieraný (a teda od začiatku podvodný) verejný záujem, pričom skutočným záujmom boli výhody spočívajúce z kupčenia s vplyvom – pre exekutívu vytvorenie zdania kompetentného riadenia rezortu hospodárstva a pre investora získanie výhodu počívajúcej v odpustení administartívnych povinností. Žiadame navrhovateľa, aby preukázal verejný záujem vecne, nielen odvolávaním sa na politické krytie projektu.

Zároveň v Rimavskej Sobote je neďaleko brownfield priemyselného parku, ktorý by bol logickým miestom pre umiestňovanie strategických investícií – okrem revitalizácie brownfieldov a vysporiadaním sa s ťarchou minulosti by nedochádzalo k zásahu do majetkových práv vyvlastňovaním, nedošlo by k likvidácii ornej pôdy a nedošlo by ku kriveniu hospodárstva; naopak by išlo i integrálnu podporu regiónov spočívajúcu v ich obnove (čo je aj cieľom Zelenej transformácie Európy).

Takúto investíciu v Rimavskej Sobote nechceme aj za cenu straty významného investora, lebo morálne straty, ktoré sa pretavia aj do strát hoispodárskych, finančných a v konečnom dôsledku aj poklese úrovne regiónu sú násobne vyššie ako prípadne úžitky z takéhoto investora.

Možno je na čase pripomenúť pravidlá ZDS, z ktorých by si mohla brať príklad aj štátna exekutíva:

Číslo spisu OU-RS-OSZP-2023/014316 | Por.č.záznamu 008 | Číslo záznamu 0043138/2023 | Typ záznamu Externý doručený záznam | Forma originálu hodnoverná elektronická

KÓPIA

ZDS primerane aplikuje Odporúčania OECD o verejnej integrite (https://www.oecd.org/gov/ethics/integrity-recommendation-SVK.pdf) do svojej činnosti. ***ZDS nekupčí so svojim vplyvom žiadnym spôsobom****.*
Jednoducho povedané:

1. *Ak niekto tvrdí, že Vám vybaví „ústretovosť ZDS“, tak sprosto klame a od takého konania sa rázne dištancujeme.*
2. *Ak sa niekto nádeja, že akýmikoľvek zmluvnými vzťahmi s tretími stranami získa „ústretovosť ZDS“, tak si robí falošnú nádej; aj od takého konania sa rázne dištancujeme. Nikdy sme na neho nepristúpili a ani nepristúpime.*
3. *Ak sa niekto nádeja, že politickým krytím ministrov, starostov či iných politikov alebo vplyvných osôb si získa nejakú výhodu, tak takéto dohody odmietame a o to dôraznejšie žiadame nezávislé posudzovanie tak, aby ani verejnosť ani životné prostredie nebolo rukojemníkom takejto politicko-biznisovej korupcie. Aj takéto správanie dôrazne odmietame a svojou činnosťou sa proti nemu staviame.*

ZDS je ochotné diskutovať a komunikovať s každým za splnenia štyroch jednoduchých pravidiel:

1. *Pristupujeme k sebe partnerským spôsobom, so vzájomným rešpektom a vážime si jeden druhého; sme slušní a spoločensky zodpovední.*
2. *Rozprávame sa len o životnom prostredí, ako životné prostredie zlepšiť a ako zvýšiť občiansku participáciu.*
3. *Konáme len na základe práva a zákona (európskeho práva a slovenského práva, ekologické medzinárodné zmluvy), konáme zásadne len zákonným spôsobom a problémy riešime len spôsobmi, ktoré zákony predpokladajú.*
4. *Všetka činnosť ZDS je činnosťou občianskeho aktivizmu v zmysle Stanov ZDS (https://bit.ly/3sdFqYB). ZDS neobchoduje ani nepodniká a všetko, čo ZDS v rámci svojej činnosti robí je bezodplatné.*

Kde sú dnes komunistickí plánovači? Alebo kde je dnes Richard Sulík, ktorý tu populisticky spolu s jeho nominatmi v MH Investe, ktorých si pritiahol z Fax&Copy? Kde bude po septembri (najbližších parlamentných voľbách)? Kde je dnes jeho nasledovník? Kde bude o dva mesiace súčasný údajne odborný minister hospodárstva? V zabudnutí dejín. Naopak ZDS a jeho predseda tu bol, je a bude a nezbavili sa ho ani diskreditačnou a diskriminačnou antikampaňou, ktorú spustil práve Richrad Sulík. ZDS a jeho predseda tu bol, je a bude tu aj po septembri. Silnejší, múdrejší, schopnejší. **Nejde pri tom len o „masturbáciu ega“, ide o subjektivizovaný princíp konštitúcie a legitimity pôsobenia vlády a ministrov a spôsob konštitúcie a legitimity pôsobenia občianskych združení** . Legitimita vlády a ministrov a ich konštitúcia je odvodená od parlamentných volieb a je tak personálne a programovo naviazaná na politické cykly a záujmy. Ide o prenesený výkon štátnej moci zastupiteľským spôsobom. Naopak, konštitúcia občianskych združení je „samozvaná“, občania cítia potrebu niečo spraviť či už vo svojej komunite, alebo aj pre občiansku spoločnosť, ide o priamy výkon štátnej moci. Podľa čl.2 ods.1 Ústavy totiž občania vykonávajú štátnu moc buď priamo (občianske združenia) alebo prostredníctvom volených zástupcov (politici). A niet pochýb, kto má navrch v Ústavnom systéme SR – sú to podľa čl.2 ods,1 práve občania ako takí, ktorí majú práv ovplyvňovať výkon verejnej moci aj priamo a to podľa čl.30 ods.1 Ústavy. **Toto právo ZDS týmto stanoviskom využíva a to spôsobom, že sa v zisťovacom konaní priamo stavia proti projektu, ktoré vzniklo administratívnym spôsobom na vláde bez širšej spoločenskej diskusie a za stavu diskriminačnej antikampane exministra hospodárstva, ktorej účelom bolo okrem iného aj presadiť tento projekt bez občianskeho odporu či participácie**. Rozporujeme a namietame osvedčenie o strategickej investícii ako od počiatku neplatné (absolútna neplatnosť právneho úkonu) nakoľko verejný záujem verejne deklarovaný bol podľa nás len predstieraný a v skutočnosti išlo o politické a obchodné záujmy politikov a obchodníkov.

Na tomto mieste sa treba vrátiť o pár odstavcov vyššie – **ak by sa príprava strategického parku diala štandardne alebo podľa Helix modelu, tak by sme ho dnes mali zaplnený celý a poznali by sme aj všetky vplyvy na životné prostredie aj zastavovacie podmienky, ako aj vplyvy na krajinu.** Z prípadu prípravy strategického parku Valaliky (https://www.enviroportal.sk/sk/eia/detail/strategicky-park-valaliky) je zrejmé, že sa to podarilo a dalo urobiť aj v rámci uplynulého volebného obdobia. Keďže však Richard Sulík ako exminister hospodárstva, ktorý projekt začal sa rozhodol si tento projekt „privlastnil“ a politicko-mediálne na ňom parazitovať, spôsobil aj všetky následné dôsledky. V Strategickom parku Valaliky štátnemu developerovi šéfoval Miloslav Durec, osoba, ktorá na MH SR ešte ako štátny radca vykonávala jeho politiku „boja proti vtákom“, čo bol eufemizmus na inštitucionálne šikanovanie ZDS a jeho predsedu, ktoré Richard Sulík prostredníctvom aparátu MH SR vyvolával.

Číslo spisu OU-RS-OSZP-2023/014316 | Por.č.záznamu 008 | Číslo záznamu 0043138/2023 | Typ záznamu Externý doručený záznam | Forma originálu hodnoverná elektronická

KÓPIA

Investor (VOLVO) a spracovateľ zámeru (Ekoconsult) však trvali na štandardnom procese, čím sa podarilo dosiahnuť štandardný aj keď nie dokonalý proces EIA pre VOLVO. Nakoniec aj Miloslav Durec uznal ZDS ako legitímneho aktéra (https://www.aktuality.sk/clanok/zkOO35U/bojovali-proti-nemu-exministri-sulik-aj-mikulec-on-vsak-dalej-uraduje-postrachu-developerov-uz-stat-nestoji-v-ceste/), čím nepriamo podal aj svedectvo o diskreditačnej antikampani Richarda Sulíka, na ktorej sa podielal tak, že ju na MH SR priamo vykonával a podobnä úlohu plnila aj redaktorka tohto článku, ktorá predtým ako redaktorka Hospodárskych novín robila promo Sulíkovej agende. To však neplatí pre daný zámer. MH Invest situáciu podcenil a dúfal, že sa bude zakrývať politickým vplyvom. Vďaka egomaniactvu Richarda Sulíka, sa projekt rozpadol, čo sa následne neschopný manažment MH Investu snažil „hasiť" „krízovým manažmentom", pre ktorý sa však viac hodí pojem „obchádzanie zákona". Výsledkom je súčasný stav a **snaha štátu, aby dôsledky a zodpovednosť neniesol ani štát, ktorý situáciu spôsobil ale verejnosť vo forme upretia práva na životné prostredie a spoluúčasť na rozhodovaní o ňom**. Rozdiel medzi Rimavskou Sobotou a Valalikmi je totižto v tom, kto pripravoval jeden a kto druhý strategický park ako schopné mal vedenie a aký kvalitný tým mal okolo seba. Vo Valalikoch to išlo, v Rimavskej Sobote ťažko. Ukazuje sa teda, že to nie je ani Slávikova chyba, a aj úrady vedia byť pružné a nápomocné, keď sa na ne vyvinie obojstranný tlak investora, verejnosti a poprípade aj štátu. **Tým faktorom, ktorý rozhoduje o problémoch projektu je výlučne projektový tým a hlavne jeho vedenie.** Vo Valalikoch to fungovalo aj keď osobné predpoklady v podobe Sulíkovho koňa Dureca a predsedu ZDS rozhodne nemôžu nasvedčovať spriaznenosti – egá však išli bokom a ukázali sa schopnosti všetkých aktérov. V RImavskej Sobote to je inak – vedenie MH Investu (hoci nemá taký predpoklad osobnej antipatia ako p. Durec, ktorý sa osobne podieľal na Sulíkovej antikampani); avšak dokumentáciu EIA robila firma, ktorá nemá skúsenosti s takýmito komplexnými a komplikovanými projektami a v danom prípade nebol ani dostatočný tlak na profesionalitu zo strany nielen firmy poskytujúcej služby pre proces EIA ale ani zo strany investora.

Za rukojemníka a súčasne komplica si pritom štát zobral investora (memorandu o spolupráci „dostala na svoju stranu"**) pričom obeťou mala byť verejnosť tým, že je jej upreté právo na spravodlivý proces o posudzovaní a v konečnom dôsledku aj povoľovaní projektu**, teda nastavila podmienky tak, aby aj investor mal záujem na tom, aby štát dotiahol projekt do konca aj za takejto situácie; tým, že to investor podpísal tak na seba prevzal spoluzodpovednosť za dôsledky. Je otázne ale aj irelevantné, či „odborný minister" konal pod vplyvom manažmentu MH Invest a bol oklamaný a následne na seba prevzal politickú zodpovednosť alebo sa on sám rozhodol pokračovať v línii Richarda Sulíka, lebo výsledok je v oboch prípadoch rovnaký a pre určenie právne relevantných skutočností ako sú vecné záujmy ale aj zodpovednosť je jedno, aké okolnosti k memorandu ale aj pochybeniu MH Investu viedli.

Ak si Winkelmann myslel, že sa dohodou s vládou zbaví nepohodlných aktivistov a hladko presadí svoj projekt, tak sa mýlil. Ak si vláda myslela, že sa útokom na Občiansku spoločnosť ju zastraší a prevalcuje ju, tak sa mýlila. Je tu ešte Občan Slávik a jeho Združenie domových samospráv, ktoré reprezentuje laickú verejnosť a životné prostredie, ktoré ich záujmy bude dôsledne hájiť a to slušne, morálne, korektne a zákonne; pritom však dôsledne a tvrdo.

A malé upozornenie, ak si navrhovateľ myslí, že použije procesný trik, ktorý využil pri rozhodovaní o investícii VOLVO, teda vylúčenie odkladného účinku prípadného odvolania, ktorým sa môže nádejať, že dosiahne, tak to budeme chápať ako pokračovanie v útoku na občiansku spoločnosť, ktorú začal Richard Sulík účelovým trestným oznámením voči ZDS a jeho predsedovi. Z jeho textu je totiž zrejmé, že ním nesledoval odhaľovanie trestnej činnosti, ale hlavne ním chcel dosiahnuť upretie práva ZDS ako reprezentantovi verejnosti, jeho prostredníctvom zastrašiť iné spolky a ich predstaviteľov (menovite Michaelu Seifertovú, predsedníčku OZ Triblavina, tohto času aj riaditeľku sekcie posudzovania vplyvov na životné prostredie MŽP SR) a že ním sledoval upretie práva ZDS v procesoch EIA; taktiež ním sledoval zníženie spoločenskej vážnosti ZDS ako reprezentatívneho spolku verejnosti a životného prostredia, aby média neinformovali vyvážene o takýchto projektoch ale zásadne ipso facto provládne. Z vybavenia trestného oznámenia Richarda Sulíka vyplýva, že sa nenašiel ani jeden dôkaz či indícia svedčiaca o tvrdeniach Richrada Sulíka, zo svedeckých výpovedí svedkov, ktorých si zabezpečil Richard Sulík vyplýva, že jeho slová priamo popierajú; všetci svedkovia tvrdili, že ZDS od nich chcelo len dodržiavanie zákona, preukázanie environmentálnej zodpovednosti a osobitne zdôraznilo že so svojou činnosťou žiadnym spôsobom nekupčí.

Vylúčenie odkladného účinku tak má slúžiť nie na zabezpečenie verejných či naliehavých záujmov, ale má pomôcť okresnému úradu v tom smere, že sa od neho očakáva rozhodnutie, ktoré projekt posunie ďalej,

KÓPIA

akýmkoľvek spôsobom odmietne pripomienky a námietky verejnosti s tým, že sa urýchlene pristúpi k realizácii zámeru, Ide o zneužitie tohto nástroja na odopretie spravodlivosti v oblasti životného prostredia. **Ak sa teda má tento inštitút využiť, je potrebné deklarovaný verejný záujem nielen tvrdiť, ale aj vecne preukázať.**

Je zrejmé, že proti sebe stoja dve nezlučiteľné vízie a predstavy o fungovaní a schvaľovaní zámerov – jedna vychádzajúca z práva Európskej únie, reformných balíkov Zelenej transformácie, participácie občanov opísanej v bode 0 tohto stanoviska s ktorým sa stotožňuje aj ZDS a v praxi ho aj presadzuje ako eurokonformnú najlepšiu aplikačnú prax. Proti tomu stojí politická predstava presadzovaná Richardom Sulíkom a jeho ministerskými nasledovníkmi opísaná v tomto bode. Je zrejmé, že tieto sú vzájomne nezlučiteľné.

Proces posudzovania vplyvov na životné prostredie nie je sterilným nástrojom, je to nástroj, na ktorý sa vzťahuje Aarhuský dohovor č.43/2006 Z.z. a v súlade so zásadou vigilantibus iura scripta sunt (https://www.najpravo.sk/slovnik/v/vigilantibus-iura-scripta-sunt.html) sa ochrana práv verejnosti deje nielen v rovine vecných hmotno-právnych práv ale aj procesných práv. **Na Slovensku sa však hmotné právo v oblasti životného prostredia a verejnej participácie porušuje účelovým zneužívaním procesného práva, v ktorom je utilitárne ako účelový výklad a uplatňovanie procesných noriem právnych predpisov ako aj snaha o odmietnutie spravodlivosti subjektom verejnosti, ktoré ju dôsledne presadzujú.**

ZDS preto v súlade so zásadou vigilantibus iura scripta sunt preventívne upozorňuje na tieto skutočnosti a adresne ich pomenúva v snahe, aby ani navrhovateľ a jeho odborný tým ale ani štát a jeho orgány (úrad, vláda, súdy) nepodľahli pokušeniu sa k uchýliť k takémuto normalizačnému výkonu verejnej moci – ale aby proces prebehol zákonne, eurokonformne a za dodržania všetkých hmotných ale aj procesných práv verejnosti podľa všetkých slovenských právnych predpisov ale aj podľa Aarhushého dohovoru, či práve EÚ, kam patrí aj Smernica o EIA.

Aj z hľadiska procesného a zabezpečenia eurokonformného výkladu a aplikácie práva je potrebné projekt ďalej posudzovať, aby sa odstránili pochybenia pri posudzovaní vplyvov Technickej infraštruktúry priemyselného parku Rimavská Sobota ale aj napravili pochybenia pri „schvaľovaní projektu na vláde“,čo je tiež súčasťou výkonu verejnej moci. V dôsledku snahy o odstránenie verejnej diskusie v projektovej príprave sa teda verejná diskusia koncentruje v procese EIA, ktorý nemôže slúžiť na zahladenie doterajších pochybení ale na ich analýzu a také rozhodnutie vo veci, ktoré zabezpečí účinnú ochranu životného prostredia aj pred škodlivými administratívnymi rozhodnutiami, ktoré procesu EIA predchádzali.

ZDS má rozhodne v úmysle naplniť svoju povesť strážcu verejnosti a životného prostredia – ZDS je a bude postrachom všetkých nepoctivých developerov a najnovšie aj populistických či nečestných ministrov a primátorov; súčasne však bude konštruktívnym partnerom každému, kto to so Slovenskom a jeho regiónmi myslí úprimne a chce dosiahnuť Zelenú transformáciu Slovenska – budovať v participácii s občanmi zelené Slovensko, Zelené mestá a zelený priemysel. Voči prvým sa postaví na občiansky odpor, druhým bude pomáhať dotiahnuť dobré projekty dokonca.

Je na navrhovateľovi, aby si vybral, či chce byť súčasťou a tvárou pokračovania praktík, ktoré na Slušnom Slovensku nemajú priestor a budúcnosť alebo v rámci procesu EIA a nasledovných povoľovacích procesov napravil chyby štátu pri projektovej príprave projektu dôkladným a správnym posudzovaním svojho projektu.

ZDS rozhodne bude proti pokračovaniu negatívnych praktík, ale je ochotné podieľať sa na náprave a nastavení nových štandardov nielen u navrhovateľa ale aj pre MH Invest, ktorý je stále súčasťou projektu (povoľuje a buduje technickú infraštruktúru pre Winkelmann).
Od spracovateľa zámeru očakávame najvyššiu profesionalitu a odmietnutie negatívnych praktík, ktoré sme tu komunikovali a s ktorým je dostatočne oboznámený bežným pracovným stykom so ZDS. **Očakávame, že sa stane súčasťou Zelenej transformácie Slovenska v spolupráci s verejnosťou, ktorú reprezentuje aj ale nielen ZDS a spracovateľ zámeru tak naplní svoju povesť a úlohu odborne spôsobilej osoby pre spracovanie zámerov, ktoré sa radia k najvýznamnejším investíciám na Slovensku.**

Poznámka pre tých, čo chcú tento bod odbiť mávnutím rukou – životné prostredie tvorí aj právne, spoločenské a politické prostredie; najmä ak má na projekt a životné prostredie priamy vplyv, čo je bezpochyby aj tento prípad. A právo občanov ovplyvňovať výkon verejnej správy podľa čl.30 ods.1 Ústavy SR rozhodne zahŕňa aj

Číslo spisu	Por.č.záznamu	Číslo záznamu	Typ záznamu	Forma originálu
OU-RS-OSZP-2023/014316	008	0043138/2023	Externý doručený záznam	hodnoverná elektronická

KÓPIA

obiansko-aktivistické intervencie smerujúce ku kultivácii spoločenského prostredia a budovania právneho štátu, o ktoré sa týmto tiež snažíme.

ZDS to robilo, robí a bude robiť nestranne a nezávislo:

2) V dôsledku nutnosti zabezpečenia dobrého stavu životného prostredia je nutné **vnímať proces EIA ako ex ante analýzu toho, čo všetko je potrebné splniť, aby sa dobrý stav životného prostredia zabezpečil počas celej životnosti projektu** a aby sa v horizontoch 2035, 2040 a 2050 dosiahli európske a globálne klimatické a energetické ciele; najmä čo sa týka uhlíkovej neutrality a energetickej bezpečnosti. V tomto smere je potrebné aj určovať podmienky; nie sú len kompenzáciou za primárny zásah do životného prostredia ale aj ako environmentálne opatrenia, ktoré budú zabezpečovať vysokú úroveň ochrany životného prostredia aj v budúcnosti.

Pýtame sa preto, aké opatrenia pripravuje navrhovateľ už dnes, aby v budúcnosti bol v súlade s environmentálnou reguláciou podľa európskej ale aj slovenskej legislatívy? Aké najlepšie dostupné techniky (BAT) v tomto smere implementuje?

3) Medzi ľudské práva tretej generácie patrí právo na priaznivé životné prostredie (http://ludskeprava.euroiuris.sk/index.php?link=gen_lud_prav); medzi tieto práva však patrí aj právo na hospodársky a sociálny rozvoj. Je potrebné **spracovať projekt tak, aby realizoval obe tieto práva súčasne a nekládol ich do vzájomnej kolízie**. Z tohto dôvodu je **potrebné projekt zanalyzovať aj z hľadiska plnenia programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja kraja ako aj obce**.

Akým spôsobom navrhovateľ spolupracuje s obcou a jej obyvateľmi pri realizácii práva na udržateľný socio-hospodársky rozvoj a súčasne pri realizácii práva na priaznivé životné prostredie – ktoré ako investor spoluvytvára? Akým spôsobom vytvára priestor pre verejnosť vo všeobecnosti, akým spôsobom vytvára priestor pre obyvateľov obce a akým spôsobom vytvára priestor pre verejnosť z procesu EIA?

4) **Predmetom konania neboli (okrem nulového variantu) aj dva odlišné realizačné varianty, ktoré by sa od seba líšili rôznou intenzitou a kvalitou vplyvov na životné prostredie tak ako predpokladá §22 ods.6 zákona EIA** (https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2006/24/20211101.html#paragraf-22.odsek-6). Namietame upustenie od variantného riešenia, ktoré má byť výnimočné; avšak stalo bežnou praxou, ktorej cieľom je liberovať navrhovateľa od environmentálnej zodpovednosti v zmysle §27 ods.1 zákona o životnom prostredí č.17/1992 Zb. Projekt je možné plánovať v inom dispozičnom riešení či s prijatím lepších a viacerých zmierňujúcich opatrení. Úrad neuviedol dôvody, na základe ktorých dospel k názoru, že je upustenie od variantnosti je výnimočným a v danom prípade nezbytným riešením; úrad v odôvodnení uvádza, že zhodnotil argumenty navrhovateľa uvedené v žiadosti, tieto dôvody v rozhodnutí uvádza ale neuvádza svoje vlastné vyhodnotenie opodstatnenosti takýchto argumentov. Rozhodnutie o upustení od variantného riešenia je preto arbitrárne a svojvoľné, ktorého jediným účelom je umožniť navrhovateľovi vyhnúť sa environmentálnej zodpovednosti a ďalším právnym povinnostiam v tomto smere. Okresný úrad porušil ustanovenia poslednej časti §3 ods.1 Správneho poriadku ako aj poslednej vety §47 ods.3 Správneho poriadku; porušil účel ale aj znenie §22 ods.7 zákona EIA.V konečnom dôsledku nebol dodržaný účel a cieľ konania EIA v zmysle zákona EIA. Na podporu týchto tvrdení odkazujeme na rozsudok Krajského súdu Bratislava sp.zn. 1S/295/2017 (https://www.slov-lex.sk/vseobecne-sudy-sr/-/ecli/ECLI-SK-KSBA-2018-1017202045_5), ktorého argumentácia je obdobná. Úrad sa nepridŕža výnimočnosti upustenia od variantného riešenia ale stalo sa to jeho bežnou štandardnou praxou, kedy upúšťa od variantného riešenia v podstate pri každom zámere, ktorému je príslušným úradom.

Žiadame úrad, aby vrátil zámer na dopracovanie variantných riešení podľa §22 ods.7 zákona EIA.

5) Po naštudovaní projektu konštatujeme, že ide o projekt obyčajnej haly, akých je na Slovensku množstvo**, nejde ani o výnimočnú stavbu, ani o výnimočnú technológiu a nejde ani o výnimočný produkt a teda je pochybnosť o verejnom záujme z vecného hľadiska**. Z každého ohľadu.

Projekt je súčasťou Priemyselného parku Rimavská Sobota, ktorý nebol posúdený a **tak nie sú zrejmé kumulatívne a synergické vplyvy, ktoré zámer bude predstavovať v kumulácii s ostatnými investíciami v tomto**

Číslo spisu OU-RS-OSZP-2023/014316 | Por.č.záznamu 008 | Číslo záznamu 0043138/2023 | Typ záznamu Externý doručený záznam | Forma originálu hodnoverná elektronická

KÓPIA

parku a tak nie je možné naplniť účel posduzovania podľa §29a zákona EIA a to posúdiť kumulatívne a synergické vplyvy na životné prostredie v rôznych časových horizontoch.

Pre strategickú investíciu platí, že je oslobodená od územného rozhodnutia, ktoré sa nahrádza územným plánom zóny alebo zastavovacím plánom. V danom prípade však nie je územný plán zóny ani zastavovací plán priemyselného parku spracovaný (nieto ešte schválený) a to nie je možné nahradiť len overením súladu s územným plánom, nakoľko ten nie je dostatočne podrobný územno-plánovací podklad. **Nie je tak možné vyhodnotiť súlad s územným plánom; vzhľadom na absenciu územného konania pri strategickej investícii je preto potrebné ďalšie posudzovanie zámeru z hľadiska územno-plánovacej regulácie, lebo ak k tomu nedôjde, budú verejné záujmy regulované územným plánom navždy zmarené**.

V kapitole II.16 absentuje napr. zabezpečenie záväzného stanoviska podľa §73 ods.21 vodného zákona, ktoré je osobitným rozhodnutím verejnej správy overujúce verejné záujmy dobrého stavu vôd a nie je predmetom vodoprávneho konania; overenie dobrého stavu vôd je predmetom územného rozhodnutia, ktoré však v danom prípade nebude vykonané. Aj to je ďalší dôvod potreby ďalšieho posudzovania zámeru.

Kapitola IV.10.3 a IV.10,4 konštatuje „*Identifikované vplyvy nevyžadujú kompenzačné opatrenia v súčasnom štádiu poznania.*“ a „*Identifikované vplyvy nevyžadujú iné opatrenia v súčasnom štádiu poznania.*“. Takéto konštatovanie je možné len za porušenia povinností navrhovateľa. Podľa §18 zákona o životnom prostredí č.17/1992 Zb. „*Každý, kto svojou činnosťou znečisťuje alebo poškodzuje životné prostredie alebo kto využíva prírodné zdroje, je povinný na vlastné náklady zabezpečovať sledovanie tohto pôsobenia a poznať jeho možné dôsledky.*“ v súbehu s porušením povinnosti podľa §17 ods.1 zákona o životnom prostredí „*Každý je povinný, predovšetkým opatreniami priamo pri zdroji, prechádzať znečisťovaniu alebo poškodzovaniu životného prostredia a minimalizovať nepriaznivé dôsledky svojej činnosti na životné prostredie.*“ Za účelom splnenia týchto vecných povinností má navrhovateľ procesnú povinnosť podľa §17 ods.2 zákona o životnom prostredí posúdiť projekt procesom posudzovania vplyvov na životné prostredie podľa zákona EIA. Jeho účelom je podľa §2 písm.d zákona EIA aj „*určiť opatrenia, ktoré zabránia znečisťovaniu životného prostredia, zmiernia znečisťovanie životného prostredia alebo zabránia poškodzovaniu životného prostredia*“. Porovnaním právnych povinností navrhovateľa s konštatovaniami zo zámeru citovanými vyššie je nutné dospieť k záveru, že **zámer je spracovaný nedostatočne na to, aby navrhovateľ poznal všetky relevantné vplyvy a na základe tohto poznania sa určili aj zmierňujúce, kompenzačné a iné opatrenia a tak nemôže byť zabezpečený účel a cieľ zisťovacieho konania určiť dostatočné opatrenia podľa §2 písm.d zákona EIA ale aj zabezpečiť dostoačné odborné podklady pre následné povoľovacie konania podľa §2 písm.e zákona EIA**. aj z tohto dôvodu je potrebné rozhodnúť o ďalšom posudzovaní vplyvov na životné prostredie. Napríklad, v už spomínanom projekte VOLVO bol návrh opatrení extenzívny a tvorí dve prílohy rozhodnutia (https://www.enviroportal.sk/sk/eia/detail/strategicky-park-valaliky). To pre toto konanie neplatí. Neskôr v texte uvádzame náš návrh kompenzačných opatrení, ktoré žiadame do projektu zapracovať.

Kapitola IV.12 je vecne nesprávna a nedostatočná. Udelením osvedčenia o strategickej investícii došlo k liberácii od povinnosti mať územné rozhodnutie, ktoré je však nahrádzané súladom s územným plánom zóny alebo zastavovacím plánom. Preto táto kapitola musí uvádzať informácie o obstaranom územnom pláne zóny alebo schválenom zastavovacom pláne. Účelom §32 ods.2 stavebného zákona je odbremeniť navrhovateľa od administratívne náročného overenia súladu s územným plánom, ktorý sa deje prostredníctvom územného rozhodnutia. Účelom však nie je úplne územné plánovanie vylúčiť, ale nahradiť ho dostatočne podrobným územno-plánovacím procesom, ktorý predchádza povoleniu činnosti (stavebným povoleniam). Súlad s územným plánom sa overuje buď zastavovacím plánom,ktorý je súčasťou regulácie územného plánu alebo územným plánom zóny. Z regulácie územným plánom (https://www.rimavskasobota.sk/?id_menu=27908) však vyplýva, že zastavovací plán (teda priestorové usporiadanie územia) nie je len z územného plánu zrejmé ba ho priamo neobsahuje, lebo územný plán (jeho aktualizácia z roku 2022) len vyčlenila územie na strategický park, avšak priestorové usporiadanie územia v jeho rámci žiadnym spôsobom nerieši. To zároveň vyvoláva potrebu územného rozhodnutia, lebo nie je naplnená hypotéza §32 ods.2 stavebného zákona.

V kapitole II.16 absentuje ako potrebné povolenie aj územné rozdhontutie; podľa §32 ods.2 stavebného zákona nie je územné rozhodnutie potrebné len ak je usporiadanie územia zrejmé z územného plánu alebo územného plánu zóny. Územný plán mesta Rimavská Sobota a jeho aktualizácia z roku 2022 nerieši priestorové usporiadanie územia v rámci strategického parku, preto nie je možné vynechať územné rozhodnutie; nie je

Číslo spisu OU-RS-OSZP-2023/014316 | Por.č.záznamu 008 | Číslo záznamu 0043138/2023 | Typ záznamu Externý doručený záznam | Forma originálu hodnoverná elektronická

KÓPIA

splnená hypotéza (podmienka) §32 ods.2 stavebného zákona za splnenia ktorej sa územné rozhodnutie nevyžaduje. Vydanie osvedčenia o strategickej investícii nie je postačujúce, je potrebné splniť aj druhá podmienku a to mať spracovaný územný plán tak, že z neho je zrejmé priestorové usporiadanie územia, čo v danom prípade nebolo splnené. NA odpustenie územného rozhodnutia musí byť súbežne splnené nielen predloženie osvedčenia o strategickej investícii ale aj overenie súladu s priestorovým usporiadaním, ktoré však v Rimavskej Sobote na dané územie nie je spracované.

Nie je zrejmé, v čom spočíva verejný záujem prameniaci z tejto investície, ktorá síce získala status strategickej investície, ale nie je zrejmý jej prínos pre slovenské hospodárstvo, región atď. Nie každá investícia je významná, aj keď je rádovo v stámiliónoch a nie každá je aj podporou regiónov či hospodárstva. Ako príklad opaku uvádzame firmu Ziegler, ktorá tiež mala byť jednou z investícií; avšak okrem aktivistov sa proti nim spojil aj drevospracujúci priemysel, ktorý v jej príchode videl ohrozene domáceho drevospracujúceho priemyslu a lesníci v ňom videli ohrozenie lesov. **Žiadame vysvetliť v čom presne spočíva verejný záujem a strategickosť tejto investície.**

6) Podľa analýzy MŽP SR, Inštitútu environmentálnej politiky „Vedúci! Obce horia!“ (https://minzp.sk/iep/publikacie/ekonomicke-analyzy/veduci-horia-obce.html) sa **lokalita Rimavská Sobota nachádza v 9. stupni ohrozenia horúčavami, 7. stupni ohrozenia suchom a 6. stupni ohrozenia povodňami**.

Uvedené prejavy sú prejavmi a dôsledkami klimatickej krízy; úrad preto musí tieto riadne vyhodnotiť a navrhnúť pri tom vhodné adaptačné a mitigačné opatrenie. **Pri vyhodnocovaní vplyvov klimatickej krízy a návrhu adaptačných i mitigačných opatrení je potrebné vychádzať z Adaptačnej stratégie SR, kraja ako aj dotknutej obce/mesta**. ZDS ďalej v texte uvádza opatrenia, ktoré sa stali na Slovensku príkladmi dobrej praxe.

Aké adaptačné a aké mitigačné opatrenia vo vzťahu ku klimatickej kríze navrhovateľ implementuje v projekte? Akým spôsobom sa budú účinne znižovať vplyvy klimatickej krízy?

7) Európska komisia implementuje balíček energetických reforiem popularizovaných pod názvom „**Fit for 55**“ (https://www.consilium.europa.eu/sk/policies/fit-for-55/), čím sa naznačuje ambícia EÚ stať sa uhlíkovo neutrálnym kontinentom. **Žiadame navrhovateľa, aby uviedol opatrenia, ktorými navrhuje prispieť k tejto snahe v rámci svojho zámeru.** Bližšie vysvetlenie nájdete v odbornom článku (https://euobserver.com/climate/152419).

Akým spôsobom projekt prispieva k napĺňaniu európskej politiky Fit for 55?

8) **Energetická efektivita**, je komplexná téma, ktorá má na jednej strane zabezpečiť znižovanie uhlíkovej stopy budov a na strane druhej pomôcť vlastníkom a prevádzkovateľom budov znižovať náklady na pich prevádzku. Približne tri štvrtiny budov v Európe nie sú energeticky efektívne. Budovy v EÚ spotrebujú asi 40 percent energie a vyprodukujú 36 percent emisií skleníkových plynov. Zvýšenie ich energetickej efektívnosti by prinieslo úspory aj pomohlo zabrzdiť klimatické zmeny. Roku 2030 by mali všetky novopostavené budovy produkovať nulové emisie; pričom do tejto kategórie spadajú aj rekonštrukcie budov. Pri rekonštrukciách je dôraz na kvalitu a hĺbkové systémové rekonštrukcie.

Obnova budov je jedným z pilierov slovenského Plánu obnovy a odolnosti, ktorý ma zabezpečiť zotavenie slovenskej ekonomiky z pandémie COVID-19 a zároveň ho nasmerovať k uhlíkovej neutralite. Preukázanie splnenia tejto požiadavky je teda vo verejnom záujme ako aj v záujme zabezpečenia konkurencieschopnosti Slovenska a jeho hospodárstva prostredníctvom znižovania prevádzkových nákladov spojených s budovami.

Viacej informácií ako aj informácie o pripravovanej energetickej smernici: https://euractiv.sk/section/klima/news/nova-smernica-urci-povinne-energeticke-standardy-aj-pre-existujuce-budovy/. V dôsledku požiadavky na udržateľnosť klimatickej infraštruktúry je pri financovaní z európskych zdrojov potrebné už dnes preukázať splnenie budúcich požiadavok, aj keď dnes ešte nie je legislatívne podchytené.

Akým spôsobom zabezpečuje zámer energetickú efektivitu budov ale aj použitých technológií?

Číslo spisu	Por.č.záznamu	Číslo záznamu	Typ záznamu	Forma originálu
OU-RS-OSZP-2023/014316	008	0043138/2023	Externý doručený záznam	hodnoverná elektronická

KÓPIA

- **Zabudované emisie** sú nepriamym vplyvov stavby spôsobenej výrobou stavebných materiálov.

  Emisie z vykurovania a chladenia budú klesať s nástupom energeticky úsporných budov a nižšou spotrebou fosílnych palív. Pri ďalšom ozeleňovaní stavebného sektora treba znížiť emisie, ktoré vznikajú pri výrobe stavebného materiálu, pri stavbe budovy a jej demolácii. Sektor budov je v Európskej únii zodpovedný za 36 percent emisií skleníkových plynov.

  Doposiaľ sme sa z hľadiska energetickej a emisnej náročnosti zaoberali predovšetkým emisiami pri prevádzke budovy, teda tými, ktoré vznikajú pri vykurovaní a chladení. V minulosti, keď sa nestavali energeticky vysoko efektívne budovy, tvorila fáza prevádzky viac ako 90 percent emisií celého životného cyklu budovy. Keďže európske budovy budú v dôsledku klimatických politík čoraz energeticky účinnejšie a poháňané obnoviteľnými zdrojmi energie, do centra pozornosti sa čoraz viac dostávajú takzvané zabudované emisie. Tie vznikajú pri výrobe stavebných materiálov, pri výstavbe budovy, demolácii a odstránení stavby.

  Na vstupoch (výroba stavebných materiálov) ide o nepriamy vplyv na inom mieste, ktorý môže byť predmetom posudzovania iných zámerov (napr. cementáreň a fabrika na výrobu stavebných dielov) a treba uvažovať s tým, aby sa bilancia nezapočítavala dva krát. Na výstupoch je to priamy vplyv v podobe tvorby stavebných odpadov, ktoré je však možné ďalej spracúvať.

  Z uvedeného dôvodu žiadame o vyhodnotenie vplyvov celého životného cyklu zámeru a to najmä nepriamych vplyvov pri výrobe stavebných materiálov a priamych vplyvov v dôsledku demolície či dekonštrukcie stavieb či iných častí projektu.

9) **Prílohami zámeru boli odborné posudky, štúdie a analýzy, ktoré žiadame v plnej miere rešpektovať.** Odborné závery žiadame uviesť v odôvodnení rozhodnutia ako všeobecno-pochopiteľné zhrnutie toho-ktorého odborného vyhodnotenia; zmierňujúce, kompenzačné a iné opatrenia vyplývajúce z týchto posudkov žiadame transponovať do rozhodnutia a uviesť ich ako jednotlivé podmienky rozhodnutia.

10) **Žiadame úrad, aby ako podmienky rozhodnutia uložil aj podmienku realizácie prvkov modrozelenej infraštruktúry (**dažďové záhrady, zelené alebo biosolárne strechy, zelené fasády, retenčné alebo poloretenčné parkoviská, zelené rigoly, izolačná zelená stena a podobne**); treba sa však riadiť zásadami správnej aplikačnej praxe (**https://www.pocitamesvodou.cz/wp-content/uploads/2022/04/prezentace_jirivitek.pdf**):**

- Zakladanie mestských parkov a výsadba stromov; treba sa však riadiť zásadami správnej aplikačnej praxe (https://www.pocitamesvodou.cz/wp-content/uploads/2022/04/prezentace_davidhora.pdf)
- Rašeliniská https://dennikn.sk/2932824/na-orave-sa-zachovalo-vzacne-raselinisko-vacsinu-takych-sme-znicili-teraz-mohli-zadrziavat-vodu-v-krajine-reportaz/
- Dažďové záhrady

KÓPIA

-

Dažďové záhrady zadržiavajú vodu, čím pomáhajú udržiavať vodu v krajine a teda je to prevencia pred suchom, zachovávajú prirodzenú vodnú bilanciu a súčasne sú protipovodňovým opatrením a to nehovoríme o estetickej funkcionalite a ekostyabilizačnej úlohe.

- Biosolárne strechy

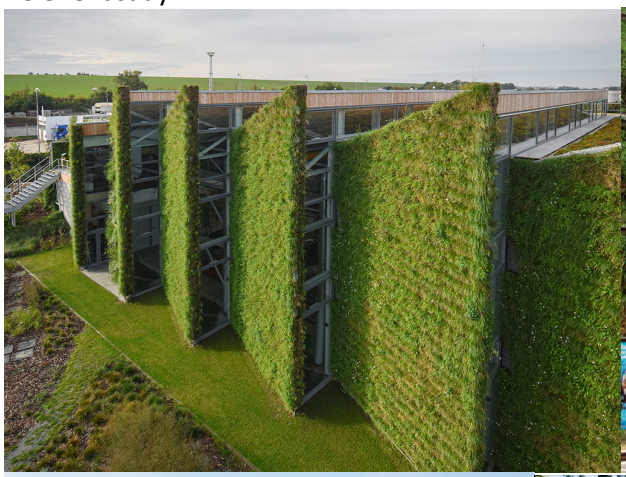
KÓPIA

Zelené strechy sú efektívnou strešnou krytinou s výbornými izolačnými vlastnosťami, čím prirodzene prispievajú k zabezpečeniu optimálnych vnútorných podmienok bez energetických dotácií; fotovoltická elektráreň navyše znižuje energetickú závislosť a prispieva k pozitívnej energetickej bilancii. Vďaka vegetačnému povrchu sa súčasne územie nestáva tepelným ostrovom, s dažďovými vodami sa prirodzene nakladá.

- Zelené fasády

KÓPIA

Zelené fasády sú prirodzenou tepelnou izoláciou a tienidlom pred prehrievaním budov, čím prispievajú k tepelnej pohode v interiéri a tak aj znižujú potrebu na tepelnú reguláciu vnútorného prostredia, čím prispievajú k znižovaniu energetickej potreby. Prispievajú k odstraňovaniu tepelných ostrovov v území.

- Retenčné a zelené parkoviská

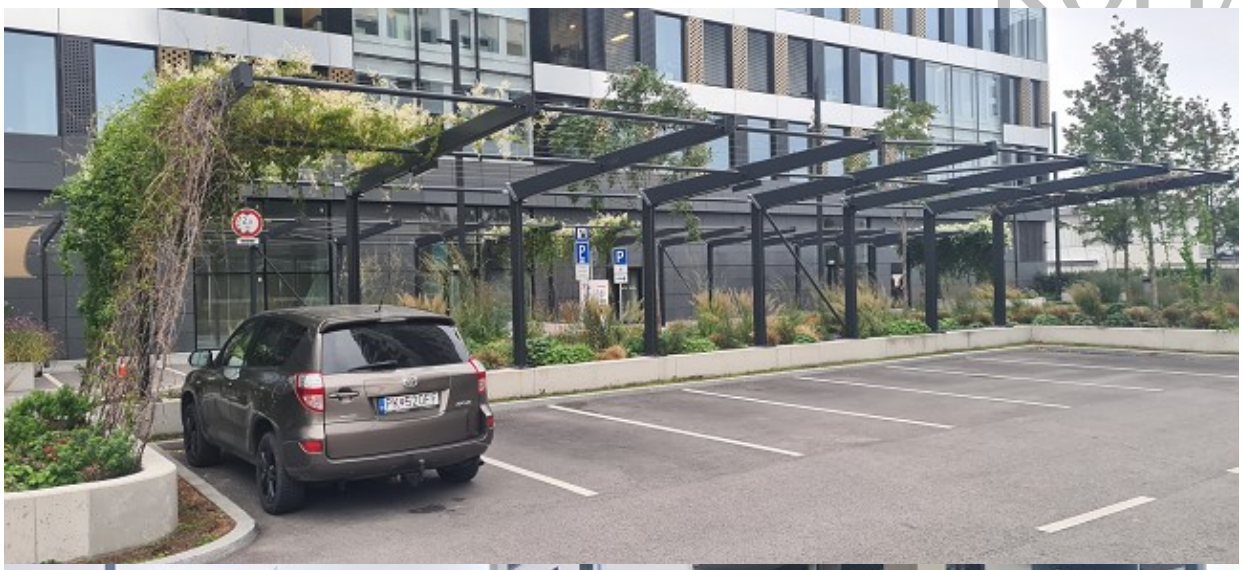

Zelené strechy parkovísk a iných vodorovných stavieb a spevnených plôch zabezpečujú bezpečné nakladanie s dažďovými vodami z povrchového odtoku prirodzenou plošnou infiltráciou do podložia, čím prispievajú k zachovaniu vody v území, zachovaniu prirodzenej vodnej bilancie ako aj predchádzajú prehrievaniu územia a vzniku tepelných ostrovov; sú prirodzeným a efektívnym protipovodňovým opatrením.

- Realizácia výsadby vzrastlých drevín s veľkou korunou v počte 1 ks dreviny na každé 4 povrchové parkovacie státia.
- Parkovacie státia samotné prekryť popínavými rastlinami na nosných konštrukciách z oceľových laniek.

KÓPIA

Žiadame vyššie uvedené informácie vyhodnotiť formou všeobecne zrozumiteľného zhodnotenia opisom z hľadiska šiestych hlavných faktorov posudzovania environmentálnych vplyvov: • klíma, • biodiverzita, • voda, • vzduch, • energie a • územná stabilita biodiverzity; v každom z týchto faktorov žiadame zvoliť relevantné merateľné ukazovatele, ktoré budú následne vyhodnotené aj z hľadiska miery zaťaženia životného prostredia v dotknutom území v zmysle §12 zákona o životnom prostredí porovnaním predpokladaných a prahových hodnôt relevantných ukazovateľov regulovaných osobitnými právnymi predpismi.

KÓPIA

Za účelom zabezpečenia efektivity posúdenia vplyvov zámeru na životné prostredie, žiadame konzultovať projekt s verejnosťou. Konzultáciu je možné vykonať úradne ako ústne pojednávanie alebo mimoúradne pracovným stretnutím, kedy závery posielame okresnému úradu vo forme stručnej zápisnice. Konzultáciu so ZDS je možné rezervovať tu: https://services.bookio.com/zdruzenie-domovych-samosprav/widget?lang=sk.

• Toto vyjadrenie a spôsob ako ho úrad zohľadnil žiadame uviesť v rozhodnutí. • S podkladmi rozhodnutia žiadame byť oboznámení pred samotným vydaním rozhodnutia a následne sa k nim podľa §33 ods.2 Správneho poriadku vyjadríme. • Rozhodnutie ako aj ostatné písomnosti žiadame doručovať v zmysle §25a Správneho poriadku do elektronickej schránky nášho združenia na ústrednom portáli verejnej správy *slovensko.sk*; listiny v papierovej forme nezasielať. • Toto podanie písomne potvrdíme podľa §19 ods.1 Správneho poriadku cestou elektronickej podateľne na ústrednom portáli verejnej správy *slovensko.sk*.
• **Zásady Integrity konania ZDS**: https://enviroportal.org/portfolio-items/zasady-integrity-konania-zds/
• **Environmentálne princípy činnosti ZDS**: https://enviroportal.org/portfolio-items/environmentalne-principy-cinnosti-zds/

Informácia: Dávame do pozornosti blog predsedu ZDS **https://dennikn.sk/autor/marcelslavik/?ref=in**, v ktorom sa vyjadruje k aktuálnym spoločenským otázkam a činnosti ZDS.

S pozdravom,
--

Združenie domových samospráv | sekretariát
sídlo: Rovniankova 14 | P.O.BOX 218 | 851 02 Bratislava
office: Námestie SNP 13/B | 841 01 Bratislava
+421 907 901 676
www.samospravydomov.org
www.enviroportal.org
www.climaterealityproject.com

Číslo spisu	Por.č.záznamu	Číslo záznamu	Typ záznamu	Forma originálu
OU-RS-OSZP-2023/014316	008	0043138/2023	Externý doručený záznam	hodnoverná elektronická